
Stulecie Polskiego Czerwonego Krzyża

W tym roku Polski Czerwony Krzyż obchodzi swoje stulecie, wpisując się tym samym w obchody odrodzenia państwowości Polski.

18 stycznia 1919 roku z inicjatywy Stowarzyszenia Samarytanin Polski zwołane zostało posiedzenie wszystkich działających na ziemiach polskich organizacji, którym w działaniach przyświecały ideały Czerwonego Krzyża, a zatem przede wszystkim udzielanie pomocy humanitarnej w czasie wojen czy klęsk, pomoc socjalna, udzielanie pierwszej pomocy. Posiedzenie odbywało się pod patronatem Heleny Paderewskiej, małżonki premiera RP i zaowocowało powstaniem Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża.

Pierwszym prezesem Zarządu Głównego został Paweł Sapieha a po jego rezygnacji Helena Paderewska, działaczka społeczna organizatorka pomocy dla ofiar wojny w Polsce podczas I wojny światowej oraz dla żołnierzy Armii Polskiej we Francji.

Z dniem 14 lipca PTCK zostało zarejestrowane przez Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża. Nazwę Polski Czerwony Krzyż stowarzyszenie nosi od 1927 r. W okresie PRL pozbawione było autonomii oraz możliwości prowadzenia działalności w zakresie opiekuńczym i leczniczym.

Działalności PCK można podzielić na kilka obszarów:

- Ruch Młodzieżowy, w ramach którego funkcjonują: kluby Wiewiórka (przedszkola i klasy początkowe szkół podstawowych), szkolne koła PCK (dzieci i młodzież starszych klas szkół podstawowych oraz średnich), akademickie koła PCK (przy uczelniach), grupy społecznych instruktorów młodzieżowych
- Ruch Honorowego Krwiodawstwa
- Pomoc Socjalna w tym: dożywianie, pomoc uchodźcom
- Pierwsza Pomoc
- System Ratownictwa PCK
- Krajowe Biuro Informacji i Poszukiwań.

W zasobie Archiwum Narodowego w Krakowie przechowywane są akta:

Polskiego Czerwonego Krzyża Oddział w Tarnobrzegu z lat 1935-1942 (część Archiwum Dzikowskiego Tarnowskich), Polskiego Czerwonego Krzyża Oddział w Krakowie z lat 1932-1950, akta Polskiego Czerwonego Krzyża Klubu Honorowych Dawców Krwi przy Drukarni Wydawniczej im. W. Anczyca w Krakowie z lat [1973] 1975-2009, akta Sanatorium dla Dzieci w Rabce Fundacji Instytutu Społecznego przy Polskim Czerwonym Krzyżu w Katowicach Okręg Śląsko-Dąbrowski z lat 1925-1951.

Bardzo ciekawym dokumentem są studia z dziejów Polskiego Czerwonego Krzyża opracowane przez dr. Stefana Uhmę „Polski Czerwony Krzyż na terenie województwa krakowskiego”, obejmujące lata od około 1910 do 1959 roku. W pracy wykorzystane zostały głównie relacje i wspomnienia działaczy i pracowników PCK, drukowane wspomnienia, artykuły prasowe a także osobiste wspomnienia autora, pracującego w Zarządzie Okręgu PCK w okresie okupacji niemieckiej i po wojnie oraz akta Zarządu Głównego PCK i Rady Głównej Opiekuńczej. Zakres

wykorzystanych źródeł nadaje tej pracy dużej wartości, przybliżając nieznane w literaturze przedmiotu fakty, związane choćby z okresem okupacji.

Polski Czerwony Krzyż to organizacja pożytku publicznego, której zbiory archiwalne stanowią część narodowego zasobu archiwalnego. Wytwarzane przez stowarzyszenie materiały archiwalne zasadniczo nie trafiają do archiwów państwowych.

Wszystkie załączone skany pochodzą z zespołu Polski Czerwony Krzyż Klub Honorowych Dawców Krwi przy Drukarni Wydawniczej im. W. Anczyca w Krakowie z lat [1973] 1975-2009, przechowywanego w Archiwum Narodowym w Krakowie.

dr Barbara Beska